

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: Ékszerbörze a Dohány-utcában

Forrás:

Nemzeti Ujság

Bp.
(Hely)

1921 1/26
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

303.31

Hely

Idő

"1921"

Személy

Helyszám

Ékszerbörze a Dohány-utcában.

Tizezreket keresnek percenkint. — A „házi” detektív. — „Pardon, tévedtem.”

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) Bejutottam az ékszerészek klubjába. A klub a Dohány-utca 10. számú házában van. Mondhatom, nagy protekcióra volt szükség, hogy bejuthassak. A Nemzeti Kaszinót nem védi úgy a tradíció, mint az ékszerészek klubját, ahol ellentétben a kirakatokkal, nem ragyog semmi, csak a rossznézésű szempárok. A klubtagok szemel! Nézésük olyan, hogy lubbőrös lesz az ember, zölden mohó fényesóvák gyuladnak meg a szírványhártya mögött. Így csak a keselyük szeme villan meg, ha prédára készül csapni, vagy a pesti láncosoké, amikor egy-egy briliáns előkerül a mellényzsebből. Mert itt a klubban briliánskövet visel mindenki, a Singer, a Fenyves, a Spitzer, a Schesinger és a többi ragyogó ember...

A klubtagok ruhája piszkos, a klubszobákból valami furesa szag dohosodik a belépő felé, melyet az ember olyankor érez, ha dob-utcai boltok sikátorajtói nyílnak feléje. Az ékszer-üzérek egyrésze kopott, nyütt, barázdás, tagjaik szinte széthullanak, csak a mohó energia tartja együtt őket. Ezeknek az üzlet nemesak élet, hanem élvezet, gyönyör, esztétika. A klub-emberek majd mind bundát hordanak, némelyiknek a füle mellett ott van az alig vágott pájész nyoma.

Az „urak” zöld klubasztaloknál ülnek. Kártyáznak, csattogtatják a festett lapot. Az egyik asztal mellől egy véresképű tipikus yiddishman belezikácsolja a füstbe:

— Ezt a követ nézzétek meg!

Egy briliánsot huz ki mellényzsebből és a lámpa felé tartja. A kő kibontja rejtett sugárjátékát, a szemek szikrázni kezdenek. A játék abba marad, az „urak” — lehetnek százan-százötvenen — odatolakodnak a hórihorgas ékszerészhez. Rettentő zivaj homlik a terembe, a zsargon furesán keveredik a némettel, magyarral. Kavarog a vita, a vevők lebecsülik a követ, de egy hang már kínálja az árat:

— Hunderttausend!

Egy másik kis köpeős a halántékát törli. Ráigér:

— Hundert und drei!

Pokoli hangorkán. Magyar és német ráigérések csapkodnak:

— Száznegy! ... Hundert und zehn! ...

Egy vörösrepihladt dönti el a vitát:

— Százhuszezer!

A kő hozzakerül. Ugy csusztatja a mellényzsebébe a követ, mint mi a gyufaskatulyát. A százhuszezer koronát olyan mozdulattal markolja ki a nadrágzsebből, mintha öt korona volna. A kör szétoszlik. Az egyik vacsorát rendel, a másik pikétezik. Ujabb meg újabb csoportbaverődések. Az új ügynökök és siberek mindegyike hoz briliánsokat. Csak kő kell, arany csak ugy mellékesen. Néha-néha egy-egy karkötő és lánc is elcsuszlik, de az üzlet a kövek körül folyik. A hemzsegő nyüzsgő emberek csak az üzlet megkötésekor izgatottak, fizetéskor soha. Száz vagy százötvenezer koronát kifizetni sem. Még csak az arcizmuk se rándul meg.

Benéztünk a konyhába. Csupa szenny, piszok, folt minden. Az ember gyomra kavarg. De az ételek olcsók, olcsóbbak, mint bármelyik polgári vendéglőben. Az ékszerész urak olcsón élnek és nem válogatósak.

A láncolás, árfelhajtás, az üzérkedés folyik. A középosztály kezéből kicsikarj ékszerek ezeknek vagyont hoznak. Percek alatt keresnek ötven-hatvan-ezer koronát, de — mindennap. Itt nem veszítenek, a veszteség a szegény magyarságé, amelytől vagyonrabló vásárokon és zálogházi árverésen elkaparintják maradék vagyonát.

Félóraig birtuk ki ebben a társaságban, mely egy félóra alatt többet keres, mint mi esztendőnkön át. Indulunk kifelé. Egy szemmeláthatóan nem a fajta-hoz tartozó ur feltűnően vizsgál.

— Ki ez? — kérdeztem kalauzomtól.

— Ez a klub detektívje.

Megtudtam, hogy a klub állandó házi detektívet tart, mert egy-egy ékszer vagy briliáns hamar „gazdát cserél”. Magyarul: a klubban napirenden van a lopás. Ilyenkor a detektív akcióba lép, ki nyomozta csak úgy rövid uton a tetteit, aki „pardon, tévedtem” kiáltással, minden különösebb emóció nélkül visszaadja a követ. És nem lép ki a klubból; ennek a klubnak nem szigorúak az alapszabályai.

Elmegyek, nem menekülök erről a helyről. A lépcsőn két klubtag jön szembe velem:

— Das ist ein Stein! — mondja az egyik.

— Na, siebzigttausend kaun man verdienen — feleli a másik...

... A rendőrség pedig a nyílt Szabadság-terem tartja a razziákat.